

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ФИНАНСИЈСКОЈ ПОДРШЦИ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ

Члан 1.

У Закону о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС”, бр. 113/17, 50/18, 46/21 – УС, 51/21 – УС, 53/21 – УС, 66/21 и 130/21, у даљем тексту: Закон), у члану 11. став 1. после тачке 1) додаје се тачка 1а), која гласи:

„1а) Право на одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и накнаду зараде, односно накнаду плате оца детета, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност или као носилац породичног пољопривредног газдинства има статус лица које самостално обавља делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана;”.

Члан 2.

После члана 16. додаје се Глава 1а и чл. 16а, 16б и 16в, који гласе:

„1а Право на одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и накнаду зараде, односно накнаду плате оца детета, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност или као носилац породичног пољопривредног газдинства има статус лица које самостално обавља делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана

Члан 16а

Право на одсуство са рада ради неге детета и накнаду зараде, односно накнаду плате, има отац детета који је запослен код послодавца, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност или као носилац породичног пољопривредног газдинства има статус лица које самостално обавља делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана.

Право на одсуство са рада ради посебне неге детета и накнаду зараде, односно накнаду плате, има отац детета који је запослен код послодавца, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност или као носилац породичног пољопривредног газдинства има статус лица које самостално обавља делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана.

Право из става 1. овог члана, на основу међусобног договора са мајком детета, после навршена три месеца живота детета, отац детета може остварити за преостали период до године дана живота детета за прво и друго дете, односно до две године живота детета за треће и свако наредно дете, од дана када је мајка остварила право на остале накнаде по основу рођења и неге детета.

Право из става 2. овог члана, на основу међусобног договора са мајком детета, може остварити отац детета на основу мишљења надлежне комисије Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о степену сметњи у психофизичком развоју и инвалидитету детета.

Право из става 1. овог члана отац детета може остварити ако је мајка остварила право на остале накнаде по основу рођења и неге детета које отпочиње 1. августа 2023. године и касније.

Право из става 2. овог члана отац детета може остварити на основу мишљења надлежне комисије Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о степену сметњи у психофизичком развоју и инвалидитету детета које отпочиње 1. августа 2023. године и касније.

О праву на одсуство са рада из ст. 1. и 2. овог члана одлучује послодавац запосленог, у складу са прописима којима се уређује рад.

Даном остваривања права оца из ст. 1. и 2. овог члана, мајци детета престаје право на остале накнаде по основу рођења и неге детета.

Члан 16б

Основица накнаде зараде, односно накнаде плате из члана 16а став 1. овог закона, утврђује се на основу збира месечних основица на који су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће мајке, односно рођењу детета уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће.

Основица накнаде зараде, односно накнаде плате из члана 16а став 2. овог закона, утврђује се на основу збира месечних основица на који су плаћени доприноси на примања која имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе месецу отпочињања одсуства.

Месечна основица накнаде зараде, односно накнаде плате, добија се дељењем збира основица из ст. 1. и 2. овог члана са 18 и не може бити већа од пет просечних месечних зарада у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан почетка остваривања права.

Месечна основица накнаде зараде, односно накнаде плате представља бруто обрачунску вредност.

Утврђивање месечне основице накнаде зараде, односно накнаде плате, начин обрачуна и исплате права из члана 16а ст. 1. и 2. овог закона врши се на начин који је прописан чл. 14–16. овог закона.

Члан 16в

Захтев за остваривање права на накнаду зараде, односно накнаду плате из члана 16а овог закона може се поднети најраније 30 дана пре навршена три месеца живота детета у ком периоду мајка користи остале накнаде по основу рођења и неге детета, а најкасније до истека законом утврђене дужине трајања права које се остварује.”

Члан 3.

Члан 17. мења се и гласи:

„Члан 17.

Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета, за дете рођено 1. августа 2023. године и касније, може остварити мајка која је у периоду од 18 месеци пре рођења детета остваривала приходе:

- 1) по основу самосталног обављања делатности;
- 2) као носилац породичног пољопривредног газдинства које има статус лица које самостално обавља делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана.

Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета, за дете рођено 1. августа 2023. године и касније, може остварити мајка која је у периоду од 18 месеци пре рођења детета остваривала приходе:

- 1) а у моменту рођења детета је незапослена и не остварује право на новчану накнаду по основу незапослености;
- 2) по основу уговора о обављању привремених и повремених послова;
- 3) по основу уговора о делу;
- 4) по основу ауторског уговора;
- 5) по основу уговора о правима и обавезама директора ван радног односа.

Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета, за дете рођено 1. августа 2023. године и касније, може остварити и мајка која је у периоду од 18 месеци пре рођења детета била пољопривредни осигураник.

Право из ст. 1–3. овог члана може остварити и усвојитељ, хранитељ или старатељ детета.

Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета остварује се у трајању од годину дана за прво и друго дете, односно две године за треће и свако наредно дете.

Изузетно, од става 5. овог члана, за лице које остварује и право на накнаду зараде, односно накнаду плате, право на остале накнаде по основу рођења и неге детета остварује се у трајању од годину дана од дана отпочињања права на породилско одсуство.

Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета остварује мајка из ст. 1–3. овог члана у трајању од три месеца од дана рођења детета, ако се дете роди мртво или умре пре навршена три месеца живота, односно до смрти детета уколико оно умре касније.

Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета, може остварити и отац детета, уколико мајка није жива, ако је напустила дете, или ако је из објективних разлога спречена да непосредно брине о детету.

Изузетно од става 8. овог члана, мајка и отац детета који остварују приходе из става 1. овог члана, могу се договорити да после навршена три месеца живота детета, право на остале накнаде по основу неге детета за преостали период до године дана живота детета за прво и друго дете, односно две године за треће и свако наредно дете, остварује отац детета.

Право на остале накнаде по основу неге детета које је млађе од пет година може остварити усвојитељ, хранитељ или старатељ детета у трајању од 11 месеци од дана упућивања детета на прилагођавање а пре заснивања усвојења, односно од дана усвајања односно смештаја детета у хранитељску, односно старатељску породицу, уколико је дете млађе од три месеца, односно у трајању од осам месеци, уколико је дете старије од три месеца живота.

Право на остале накнаде по основу посебне неге детета остварује се у складу са овим законом и прописима који регулишу остваривање права на накнаду зараде за време одсуства са рада ради посебне неге детета за лица запослена код послодавца.

Захтев за остваривање права на остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета може се поднети до истека законом утврђене дужине трајања права које се остварује.”

Члан 4.

Члан 18. мења се и гласи:

„Члан 18.

Основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета за лице из члана 17. ст. 1. и 2. овог закона утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси, осим основице доприноса за приходе који имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или породилшког одсуства, уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће, односно дану рођења детета.

Основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета, за лице из члана 17. став 3. овог закона, утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за последњих 18 месеци који претходе дану рођења детета.

Основица за остале накнаде по основу посебне неге детета за лице из члана 17. ст. 1. и 2. овог закона утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси, осим основице доприноса за приходе који имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе месецу коришћења права.

Основица за остале накнаде по основу посебне неге детета, за лице из члана 17. став 3. овог закона, утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за последњих 18 месеци који претходе месецу коришћења права.

Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета за лица из члана 17. ст. 1. и 2. овог закона добија се дељењем збира основица из ст. 1. и 3. овог члана са 18.

Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета за лица из члана 17. став 3. овог закона добија се дељењем збира основица из ст. 2. и 4. овог члана са 18.

Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета из ст. 5. и 6. овог члана не може бити већа од пет просечних месечних зарада у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан почетка остваривања права.

Месечна основица из ст. 5. и 6. овог члана дели се са коефицијентом 1,5 и тако се одређује пун месечни износ остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета.

Приликом утврђивања основице за остале накнаде не узимају се основице за приходе који имају карактер зараде, осим за лица која у моменту почетка остваривања права нису у радном односу, а у претходном периоду су остваривала приходе по основу зараде.”

Члан 5.

У члану 19. став 1. мења се и гласи:

„Утврђивање пуног месечног износа за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета врши надлежни орган на основу података о висини основице на коју су плаћени доприноси за лице из члана 17. ст. 1. и 2. овог закона, а за лице из члана 17. став 3. овог закона, основице на коју су плаћени доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, а који су

евидентирани код органа који води евиденцију о уплаћеним доприносима обавезног социјалног осигурања.”

Члан 6.

У члану 38. став 1. мења се и гласи:

„Министар надлежан за финансијску подршку породици са децом прописује ближе услове и начин остваривања права на: накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилшког одсуства, одсуства са рада ради неге детета, одсуства са рада ради посебне неге детета; одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и накнаду зараде, односно накнаду плате оца детета, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност или као носилац породичног пољопривредног газдинства има статус лица које самостално обавља делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана; остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета; родитељски додатак; једнократну помоћ за рођење другог и трећег детета, дечији додатак; накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања и накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу са сметњама у развоју и децу са инвалидитетом и накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу корисника новчане социјалне помоћи.”

Члан 7.

Поступци за остваривање права на одсуство са рада и накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилшког одсуства, одсуства са рада ради неге детета и посебне неге детета, као и права на остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета који су започети пре почетка примене овог закона окончаће се у складу са прописима који су били на снази у време отпочињања породилшког одсуства.

Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета за прво и друго дете рођено пре ступања на снагу овог закона, оствариваће се у складу са прописом који је био на снази у време отпочињања остваривања права.

Право на остале накнаде по основу посебне неге детета, за децу рођену пре ступања на снагу овог закона, оствариваће се у складу са прописом који је био на снази у време отпочињања остваривања права.

Исплате по решењима донетим пре почетка примене овог закона, као и у поступцима из ст. 1. и 2. овог члана који су решени у складу са прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона вршиће се у складу са прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 8.

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се од 1. августа 2023. године, осим члана 3. којим се мења члан 17. став 5. који се примењује од 27. маја 2023. године.